

פרוטוקול מס' 52/ב

של וועדת הכספים, שהתקיימה ביום ג',
כו' בסיוון תשי"ג (9.6.53) בשעה 8.30

נוכחים:

י. פורדר	י. גורי - היו"ר	חברי הוועדה -
ש. בז'רנו	י. בדר	
ח. רובין	א.מ. גניחובסקי	
י. אפרתי	ק. לוז	
א. הרצפלד	ש. דיין	
ז. שפר	ח. אריאב	
	א. אלישר	

מזמנים:

נציב מט-ההכנסה	-	מר ארגוב
הטמונה על התקציבים	-	מר ארנון
היועץ המשפטי	-	ד"ר קיטרון
הטמונה על הכנסות המדינה	-	ד"ר מנדלסון
מזכיר הוועדה.	-	מר בזק

סדר-היום:

- (א) תיקונים בחוק המקדמה למט-ההכנסה
- (ב) המשך הדיון על תקציב ההוצאות לשנת 1953/54.

=====

אני פותח את הישיבה. אנו נתחיל בתיקונים מספר לחוק המקדמה, שיובאו לנו ע"י מר ארגוב.

היו"ר י. גורי:

א) תיקונים לחוק המקדמה למס-ההכנסה
=====

י. בדר:
חושבני שאיננו יכולים לדרון עתה על התיקונים בחוק זה. הוא הונח כבר על שולחן הכנסת לקריאה שניה ושלישית, וכל עוד לא נעשתה הקריאה הזאת והחוק לא הועבר שוב לוועדה, איננו יכולים להכניס בו תיקונים.

היו"ר י. גורי:
אני אשאל את וועדת הכנסת לדעתה. אבקש את מר ארגוב להציג את התיקונים.

מר ארגוב:
א) לרגל האיחוד בדיונים בחוק זה, יהיה צורך לשנות את התאריך. בהצעת החוק האורגינלית היה התאריך 21 ביוני. הואיל והיה איחוד, נקבעו עכשיו תאריך 2 תאריכים: לגבי עובדים ומעבידים שצריכים להמציא את הנכויים עוד ממשכורת חודש יוני, נקבע התאריך 25 ביוני, ולגבי עצמאיים וכל האחרים - 1 ביולי. לפי החוק רשאי המעביד להמציא את הכסף של הנכויים שבועה ימים אחרי מועד הנכוי; פירוש הדבר, שממילא יחול התשלום רק ב-1, 2 או 3 ביולי, אילו גם היה המעביד משלם את המשכורת ב-25 ביוני.

עלי לציין כי אין זה תיקון חדש. דנו כבר על זה והחברים קבלוהו לתשומת לבם.

התיקון השני הוא לגבי זוגות עובדים. בכדי להקל על הגשת הדו"חים ובכדי לא להכניס חשבונות נוספים ולסבך את הדברים, אנו מציעים שכל אחד יגיש את הדו"ח בנפרד, וייחשב כרוק. נכון שבמידה מסויימת יקטין הדבר את התשלום, אבל זה נעשה בכדי להביא לידי פשטות יתר בגבייה ובגלל הקלה על העובדים. זה מדובר רק אם שני בני הזוג מתפרנסים מיגיעה אישית ולא מהכנסות סמקורות אחרים.

היו"ר י. גורי:
הצעה הפוכה הוצעה ע"י מר גניחובסקי: איש ואשה העובדים שניהם במשרה וחצי, ישלמו נוסף לתשלום הרגיל סכום של מאה ל"י; העובדים בשתי משרות סלאות, ישלמו 200 ל"י נוספות.

א.ס. גניחובסקי:
הצעתו של מר ארגוב אינה יכולה להתקבל בשום |נים במצב כלכלי זה בו אנו נמצאים. הוא מציע להקל על הזוגות העובדים, אלה אשר גוזלים פת-לחם מזוגות רבים אשר שני בני הזוג אינם יכולים למצוא עבודה. במצב זה של חוסר-עבודה אנו צריכים לחפש דרך כדי להסיר מן העבודה אחד מבני הזוג, להכביד עליהם, ולא להקל עליהם. וכל עוד לא הוחלט על עבודה של אחד מבני הזוג בלבד, הרי לפחות צריכים הם להביא קרבן נוסף. לכן אני עומד על הצעתי בקשר לתוספת המס לגבי בני זוג עובדים.

היו"ר י. גורי:
אפשר לקבל או לא לקבל את ההצעה, אבל אני רוצב לדחות את הארגומנטציה של מר גניחובסקי: לכל אדם יש זכות לעבודה במדינת ישראל, והזוגות העובדים אינם גוזלים פת-לחם מאנשים אחרים. בזמנים של חוסר-עבודה חמור ביותר ניהלה ההסתדרות בתוכה בירורים קשים, וגם בתוכה היו כאלה שדברו בלשונו של מר גניחובסקי. אולם בכל זאת לא קבלה ההסתדרות החלטה, להוציא אדם מעבודתו. כשהטילו מסים, הטילו מסים כבדים יותר על הזוגות העובדים, אבל שטרו בכל תוקף על העקרון הקדוש שכל אדם זכותו לעבוד, ואדם הנכנס לעבודה, אין מורידים אותו ממנה.

ק. ארגוב: חוק מס-ההכנסה הקיים אומר, כי אם זוג עובד, יש לו רשות לסדר את החשבון שלו כרצונו: במשותף או בנפרד. אם נעשה כך גם במקדמה - בפסיד. לדוגמה: הוא מרוויח 1450 ל"י לשנה והיא מרוויחה 1450 ל"י לשנה. אם כל אחד מהם יגיש את הצעתו בנפרד / שניהם יהיו פטורים. אולם אני רוצה שהם יחשבו כרווקים, וע"י כך ישלמו 15 ל"י כל אחד ולא יהיו פטורים. אם יגישו חשבון נפרד, ודאי ישלמו יותר, אולם אינני יכול לתבוע מהם זאת, בעוד שבחוק מס-ההכנסה יש להם זכות להחליט, כל או כך.

י. פורדר: אינני יכול להסכים לדבריו של חבר-הכנסת גניחובסקי. אי אפשר לומר בפשטות שיש לקחת עבודה מאשה, אשר יכולה למלא תפקידים גדולים וחשובים ולתת אותה לאחד מבני זוג שאינו עובד.

אני בקשתי חומר ועדיין לא קבלתיו, כמה מצפה הממשלה לקבל מהחברות, מהעצמאיים ומסוגים אחרים. אני רוצה לדעת, מהי ההערכה בדרגות הנמוכות ובדרגות הגבוהות.

אשר לחשבונן של החברות, הרי לפי חישובי, תצטכנה החברות לשלם השנה כ-80% מהכנסתן. יש גבול מעשי ופסיכולוגי בגביית מסים, ואני חושב שהאחוז הזה עובר אותו.

ח. אריאב: אינני יכול להסכים לדברי חבר-הכנסת גניחובסקי. ראשית, אי אפשר לפתור את שאלת חוסר-העבודה ע"י הורדת בן-זוג מן העבודה. ידוע לנו שישנו חוסר בגבנות, באחיות, בעובדות סוציאליות ועוד, ואי אפשר לקשור את שני הדברים האלה. אני חושב כי עלינו להקל על האשה העובדת, שאנו כה זקוקים לה, והצעתו של ארגוב נכונה מאד, ביחוד מכיוון שהיא מבוססת על החוק.

י. ברר: אני מסכים שלא זה הרגע המתאים להכנס לכל הבעיה, אם אפשר להקל על אבטלה ע"י ביטול עבודת זוגות; אני, למשל, קרוב מאד לדעתו של חבר-הכנסת גניחובסקי, אבל לא זו השעה לדון בזה. אולם, אי אפשר בשעת אבטלה קשה זו לתת פריבילגיות לזוגות עובדים. במס-הכנסה, כשזוג מגיש חשבונות נפרדים, אין זה קשור רק ביתרונות, אלא גם בחובות מסויימים, וכאן רוצים לתת רק הקלות. דבר זה לא יתכן, ביחוד משעה זו. אני מציע כי בכל מקרה יחשבו את הכנסת הזוג, לצורך המקדמה, כמשותפת. ייתכן שזה יגדיל במקצת את השתתפותם בתשלום, אולם אם הצעתו של מר ארגוב תתקבל - סידת השתתפותם תקטן - וזה יפקע מאד.

ט. קלמר: חברי הכנסת אריאב ופורדר אינם צודקים. שאלת עבודת זוגות מוכרחה למצוא את פתרונה ואנו חייבים לקדמו עד כמה שאפשר. אנו חייבים להכביד עליהם בסובן זה ולא להקל. אני יודע על מקרים שממשפחה אחת עובדים שלושה או ארבעה אנשים.

ק. ארגוב: המקדמה הזאת היא חד-פעמית ואי אפשר בהזדמנות זו לחפש פתרון לקשיים סוציאליים וחברתיים. אם זוג עובד יצטרך לשלם עוד 25 ל"י או פחות 25 ל"י - לא זה יפתור את הבעיה. לא תמיד אם אנו מטילים מס גבוה יש לנו מסיים לגבותו בטלואו; הואני רוצה כי הגבייה תהיה משלמת עד כמה שאפשר. ועוד דבר: היום ישנם זוגות תים אשר אינם משתתפים בתשלום מס-ההכנסה, וזאת ברצוננו למנוע. ההקלה הזאת, הפשטות בגבייה, רק תוסיף ולא תגרע. איננו רוצים ליצור מנגנוני גבייה רבים ומסובכים, ואיננו רוצים בחקירות אצל כל אדם. אנו רוצים בגבייה פשוטה ונוחה, בלי קשר עם חשבונות אחרים של העובד.

לאחר הצבעה - נדחתה הצעתו של חבר הכנסת גניחובסקי,
 נתקבלה הצעת האוצר.
 חבר הכנסת גניחובסקי שומר לעצמו זכות ל-2
 הסתיגויות.

ר.ש.

י. פורדר:
ברצוני לעודר שאלה טכנית, שאני רואה אותה כחשובה. מספרם של רואי החשבונות הוא מצוטצם, ואינני רואה איך יוכלו באופן טכני להכין את החומר על כל החברות. אני מבקש להתחשב בזה.

חנ. אריאב:
אני חוזר שוב על הצעתי, לבטל את ההצהרות והטפסים.

א.ס. גניחובסקי:
אני מצטרף להצעתו של חבר-הכנסת אריאב, ורואה בה חשיבות רבה לגבי היחס לציבור.

ס. קלמר:
אני מציע הצעת פשרה: הצהרות תשלחנה, אולם במקרה שלא יוכלו החברות להביא אישור מרואי בחשבוני, יתחשבו בטאזן של 1952.

א. אלישר:
אני מצטרף למציעים את ביטול ההצהרות והטפסים. עלינו להקל על משלם המס עד כמה שאפשר, ולא להכביד עליו.

מר ארגוב:
אשר לשאלתו של חבר-הכנסת פורדר על רואי החשבון, הרי אני נפגשתי אתם זדנתי אתם בשאלה זו ראשית, רוב המפעלים מנהלים שנת טאזן עד דצמבר ולא עד אפריל; כלומר, ישנה כבר חצי שנה מגמר הטאזן, ואם גם אין יודעים בדיוק את החשבונות, ישלמו מקדמה עוד 25 ל"י, בכדי שיהיו פטורים מעונש.

שאלת הטפסים וההצהרות אינה חדשה; היא נידונה בהרחבה בוועדת הכספים ואני גם השבתי על כך. וועדת השרים הכלכליים חשבה תחילה לחשב את התשלומים לפי שנת ההכנסה 1951 פלוס 25%, אולם לאחר מכן החליטו כי הדרך הטובה ביותר היא מסירת ההצהרות.

אשר לדברי חבר-הכנסת פורדר, שהחברות ישלמו 80%, הרי לפי חשבוני ישלמו בערך 60%.

א.ס. גניחובסקי:
אני רואה שישנה דעה חשקה נגד ההצהרות והטפסים, ואני מציע להזמין את וועדת השרים הכלכליים ולהביא לפנייה את דעתנו.

ד"ר קיטרון:
ברצוני להביא לידיעתה של וועדת הכספים את החלטת וועדת הכנסת: יו"ר וועדת הכספים יודיע שברצון הוועדה להכניס תיקונים; החוק יוחזק לוועדה, ובשעת ההפסקה בין 7 ל-8 תתאסף הוועדה, תקבל את התיקונים, ובישיבת הלילה הם יובאו להצבעה.

היו"ר י. גורי:
שאלת הסרת ההצהרות אינה שייכת לכאן. לפי עניות דעתי, אם אצביע עליה עתה שנית, הרי זה ישמש תקדים, גם חברים אחרים ידרשו להצביע שנית את תיקוניהם ואני אצטרף להצביע את כל החוק מחדש. אני שואל את היועץ המשפטי מהי דעתו בענין זה.

ד"ר קיטרון:
כשם שמותר לממשלה לבקש עיון מחדש בחוק, כן מותר הדבר לכל אחד מחברי הוועדה.

היו"ר י. גורי:
זוהי התשובה הפורמלית; אולם אני מבקש את מר אריאב לבטל את בקשתו להצביע מחדש, כי זה יכניס אותנו לסדר דיונים שלא נוכל לעמוד בו.

וועדת הכספים
9.6.53

ר.ש.

אני מסיר את דרישותי.

ח. אריאב:

י. גור:
אין לנו שום סמכות להצביע עתה על הצעות התיקונים. אני מודיע עתה שאין לי כל כוונה לעכב את גמר הדיונים בחוק זה העבב, אולם לא נוכל להצביע עתה.

היו"ר י. גור:
אני מכריז בהפסקת הערב על ישיבה קצרה של הוועדה, ואנו נצביע.

א. אלישר:
אני מציע להעמיד לדיון דחוף בוועדה את הענין דלקסן: השערים החדשים לדולר ולתשלומים על יבוא סמוי. על כל דולר ישולמו עתה 1.80 ל"י. משום מה הורידה הממשלה את דמי ביטוח של תושבי הארץ מפריבילגיה זו. זוהי בעייה הנוגעת לאנשים קטנים רבים, אשר במשך 20 שנה או יותר אספו פרוטה לפרוטה למען ביטוח משפחתם, נשותיהם וילדיהם. אין לזה כל הצדקה, ואני מציע לוועדה לדון בשאלה זו.

היו"ר י. גור:
אני מציע שנראה את השאלה כשאלתה לשר האוצר. הוא ייענה עליה, ואם התשובה לא תניח את דעתו של חבר-הכנסת אלישר או של הוועדה, נדרוש דיון.

ח. רובין:
חושבני ששאלת השערים היא אחת השאלות הכלכליות המכריעות ועליה לעמוד בסדר-היום של הוועדה עוד מחר.

היו"ר י. גור:
טעיה כזה ישנו בסדר-היום של הוועדה. אם נוכל, נדון בו מחר, ואם לא נוכל לתאם את הזמן עם שר האוצר, נעשה זאת בשבוע הבא.

ב) הדיון בתקציב ההוצאות לשנת 1953/54

היו"ר י. גור:
אני מביא לידיעת הוועדה דו"ח מעבודתן של שתי וועדות המסנה בקשר ל-6 משרדים: האוצר, החקלאות, המסחר והתעשייה, התחבורה, הדואר והסעד. ההצעות אשר נתקבלו פה אחד יובאו רק לידיעתכם והדברים שיש בהם חילוקי דעות יובאו שנית להצבעה.

ח. רובין:
היות ומסיבות אישיות לא יכול איש מסייעתנו להשתתף אתמול בישיבת וועדת המסנה, אני מבקש לתת לנו אפשרות להגיש את הצעותינו באופן נפרד.

היו"ר י. גור:
אפשרות זו תינתן.

תקציב משרד האוצר נתקבל ברוב דעות לפי הצעת הממשלה. ישנן כמה הצעות לחבר-הכנסת אריאב, ועליו להודיע אם הוא עומד עליהן. לחבר-הכנסת בדר יש 5 תיקונים: 4 מהם יוצעו עתה והחמישי בעת הדיון על חוק התקציב.

לאחר הצבעה - נידחו הצעותיו של חבר הכנסת בדר
=====
נידחו הצעותיו של חבר הכנסת וילנר
חבר הכנסת אריאב סוריד את הסתיגותיו

היו"ר י. גור:
אנו עוברים למשרד החקלאות. ישנה הצעה להוסיף 50 אל ל"י לבתי-ספר חקלאיים.

ד.ש.

האם ישנה דעה מנוגדת?

הי"ר י. גורי:

האוצר מתנגד לכך בכל תוקף.

מר ארנון:

לאחר הצבעה - נידחו הצעותיו של חבר-הכנסת בדר
=====
נידחו הצעותיו של חבר-הכנסת וילנר

לחבר הכנסת אריאב ישנה הצעה למחוק את הסעיף
המדבר על התערוכה לכיבוש השממה. אני מבקש
לדחות את ההצבעה בסעיף זה.

הי"ר י. גורי:

אנו עוברים למשרד המסחר והתעשייה.

לאחר הצבעה - נידחו הצעותיו של חבר הכנסת בדר
=====
נידחו הצעותיו של חבר הכנסת וילנר
=====
נידחה הצעתו של חבר-הכנסת קלפד

אני מציע לחבר-הכנסת קלמר לדחות את הצעתו,
בקשר להפחתת לירה אחת מתקציב משרד המסחר
והתעשייה, כמחאה על הגשת אוכל בלתי כשר במטבחי העובדים עבודה גופנית
קשה. אנו נצביע על הצעה זו יחד עם שאר ההצעות אשר דחינו את ההצבעה
עליהן.

הי"ר י. גורי:

אני מציע: וועדת הכספים מפנה את תשומת לב משרד
המסחר והתעשייה ומשרד העבודה, שכל המטבחים
שהממשלה משתתפת בהחזקתם ובאספקת מזונות להם, או תוספת מזון לעובדים
עבודה גופנית קשה, צריכים להיות כשרים.

א.מ. גניחובסקי:

חושבני שאין זה מסמכות הוועדה לדון בשאלה זו.

ש. בנ'רנון:

הצעתו של חבר-הכנסת גניחובסקי אומת, שכל מטבח
ציבורי, כלומר כל מסעדה וכל בית-מלון במדינה
חייבים להיות כשרים; זה אינו מסמכות וועדת הכספים, ויכול לבוא לכנסת
רק כהצעה לסדר-היום.

י. בדר:

אנו נקיים ישיבה קצרה בשעה 19.00.

הי"ר י. גורי:

הישיבה סגורה.

הישיבה נבעלה בשעה 11.00.